

Vergaderjaar 2025–2026

28 973

Toekomst veehouderij

29 683

Dierziektebeleid

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

V¹

**BRIEF VAN DE VOORZITTERS VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR
LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT EN VOOR VOLKS-
GEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 januari 2026

De leden van de vaste commissies voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben kennisgenomen van de deeladviezen I (3 juli 2025) en II (8 december 2025) van het Gezondheidsraad advies «*Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025*». Het advies² spitst zich toe op de gezondheidsrisico's rondom geitenhouderijen.

Volgens de Gezondheidsraad geeft het eerste deeladvies voldoende aanleiding om op basis van het voorzorgsbeginsel maatregelen te nemen om de gezondheidsrisico's voor omwonenden van geitenhouderijen te beperken. In het tweede deeladvies gaat de Raad in op complexere en meer gedetailleerde vragen omtrent de aard en ernst van de gezondheids-effecten en de mogelijke oorzaken. Het advies bevat aanbevelingen voor mogelijke door de overheid te nemen maatregelen.

Na kennisneming van de eerste inhoudelijke beleidsreactie³ van 9 januari 2026 op het eerste en tweede deeladvies van de Gezondheidsraad, geeft het voorgaande de commissies aanleiding om op grond van artikel 21a van de Wet op de Raad van State, de Kamer voor te stellen voorlichting te vragen aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Zij stellen voor dat de voorlichting in het bijzonder ingaat op de vraag welke bevoegdheden de overheid heeft ter voorkoming of beperking van gezondheidsri-

¹ De letter U heeft alleen betrekking op 28 973.

² Het advies «*Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025*» van de Gezondheidsraad bestaat uit deeladvies I, «*Evaluatie wetenschappelijke kennis over risico op longontstekingen bij omwonenden van geitenhouderijen*», 3 juli 2025 (Kamerstukken I, 2024–2025, 28 973, Q) en deeladvies II, «*Gezondheidsimpact van wonen nabij geitenhouderijen en mogelijkheden voor beperking van gezondheidsrisico's*», 8 december 2025 (Kamerstukken I, 2025–2026, 28 973/29 683, S).

³ Kamerstukken I, 2025–2026 28 973/29 683/32 793, U

sico's alsmede op de vraag of deze bevoegdheden toereikend zijn en ten slotte op de vraag welke rol het voorzorgsbeginsel hierbij speelt.

De commissies hebben een concept-voorlichtingsaanvraag opgesteld, die u in de bijlage bij deze brief aantreft.

Wij verzoeken u het concept te agenderen voor de vergadering van de Eerste Kamer van 20 januari 2026, opdat de voorlichtingsaanvraag op die datum formeel kan worden vastgesteld.

Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedsel-
kwaliteit,
G.J. Oplaat

Voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en
Sport,
G. Prins

Raad van State
T.a.v. mr. Th. C. de Graaf
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Den Haag, .. januari 2026

Geachte heer De Graaf,

Naar aanleiding van de recente adviezen van de Gezondheidsraad van 3 juli 2025 en 8 december 2025, waarin opnieuw wordt gewezen op aanwijzingen voor een verhoogd risico op longontsteking bij omwonenden van geitenhouderijen⁴, verzoek ik u conform artikel 21a van de Wet op de Raad van State om voorlichting door de Afdeling advisering en daarbij in het bijzonder in te gaan op de volgende vragen:

1. Welke bevoegdheden hebben Rijk, provincies en gemeenten om maatregelen te treffen om de gezondheidsrisico's die voortvloeien uit de geitenhouderij⁵ te voorkomen of te beperken?
2. Zijn deze bevoegdheden toereikend, mede in het licht van het recente advies van de Gezondheidsraad «Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025» en hoe verhouden ze zich tot het bieden van rechtsbescherming aan zowel derde belanghebbenden als aan geitenhouderijen?
3. Welke rol speelt het voorzorgsbeginsel⁶ hierbij en hoe dient bij toepassing van dit beginsel te worden omgegaan met wetenschappelijke onzekerheden⁷?

De Eerste Kamer ontvangt deze voorlichting graag om haar eigen wetgevende en controlerende taak zorgvuldig te kunnen uitoefenen in het licht van de recente bevindingen van de Gezondheidsraad, en met het oog op de bescherming van de gezondheid van burgers en de rechtszekerheid voor betrokken ondernemers en overheden.

Het staat de Afdeling uiteraard vrij ook op andere dan de hierboven genoemde aspecten in te gaan.

⁴ Het advies «Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025» van de Gezondheidsraad bestaat uit deeladvies I, «Evaluatie wetenschappelijke kennis over risico op longontstekingen bij omwonenden van geitenhouderijen», 3 juli 2025 (Kamerstukken I, 2024–2025, 28 973, Q) en deeladvies II, «Gezondheidsimpact van wonen nabij geitenhouderijen en mogelijkheden voor beperking van gezondheidsrisico's», 8 december 2025 (Kamerstukken I, 2025–2026, 28 973/29 683, S). De regering heeft op 9 januari 2026 een eerste inhoudelijke beleidsreactie gegeven (Kamerstukken I, 2025–2026 28 973/29 683/32 793, U).

⁵ Volgens een recente inventarisatie, uitgevoerd door Het Financieel Dagblad (FD) in samenwerking met Company.info, bevinden 119 kwetsbare bedrijven (bijvoorbeeld kinderopvangbedrijven en verzorgingstehuizen) zich op een halve kilometer afstand of minder van een onderneming waar op professionele wijze geiten worden gehouden. Binnen die straal stijgt volgens de Gezondheidsraad het risico op het oplopen van een longontsteking met 73%. In heel Nederland liggen ongeveer 600 van deze kwetsbare bedrijven op maximaal één kilometer afstand van een geitenhouderij. Binnen die straal is volgens de Gezondheidsraad de kans op het oplopen van een longontsteking 19% hoger dan daarbuiten. FD, 27 december 2025, blz. 6.

⁶ Zie omtrent de rol van het voorzorgsbeginsel recente uitspraken over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de lelieteelt: Kort geding Rechtbank Limburg 08-05-2024 (ECLI:NL:RBLIM:2024:2330) en hoger beroep Gerechtshof 's-Hertogenbosch 22-07-2025 (ECLI:NL:GHSHE:2025:2043). Voorts: uitspraak Afdeling bestuursrechtspraak 02-04-2025 (ECLI:NL:RVS:2025:1428)

⁷ Wetenschappelijke onzekerheden spelen bijvoorbeeld een rol bij het aantonen van causaal verband tussen het gebruik van het middel glyfosaat en het optreden van neurodegeneratie (Toezegging T03841 van de Minister van LNV van 12 maart 2024: Stoppen met het gebruik van glyfosaat)

De Eerste Kamer ziet met belangstelling uit naar de gevraagde voorlichting.

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
M.L. Vos